

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ, МОЛОДІ ТА СПОРТУ УКРАЇНИ

ДНІПРОПЕТРОВСЬКА ОБЛАСНА ДЕРЖАВНА АДМІНІСТРАЦІЯ
ГОЛОВНЕ УПРАВЛІННЯ ОСВІТИ І НАУКИ

НАВЧАЛЬНО-МЕТОДИЧНИЙ ЦЕНТР ПРОФЕСІЙНО-ТЕХНІЧНОЇ ОСВІТИ У
ДНІПРОПЕТРОВСЬКІЙ ОБЛАСТІ

**Збірка матеріалів
семінару-практикуму**

***«Реалізація шляхів входження в освітній округ професійно-
технічних навчальних закладів області»***

*(вивчення досвіду опорного закладу освітнього округу «Профорбіта»
на базі Дніпродзержинського професійного ліцею)*

13 грудня 2012

Дніпропетровськ

ЗМІСТ			
№ з/п	Назва матеріалу	Автор статті	Стор
1.	ВСТУП		3
2.	Аналіз проблем та перспективи входження ПТНЗ в освітні округи	<i>Головченко С.В.</i> , методист навчально-методичного центру ПТО у Дніпропетровській обл.	4
3.	Освітні округи як важливий чинник модернізації системи освіти області	<i>Чуриченко Л.Ф.</i> , начальник відділу креативної освіти і координації методичною роботою Дніпропетровського обласного інституту післядипломної педагогічної освіти	7
4.	Підготовка вчителя до роботи в умовах профільного навчання в освітньому окрузі	<i>Ситник Л.М.</i> , старший викладач кафедри філософії випереджаючої освіти та управління інноваційною діяльністю Дніпропетровського обласного інституту післядипломної педагогічної освіти	10
5.	Створення сприятливих умов входження в освітній округ «Профорбіта» опорного закладу Дніпродзержинський професійний ліцей	<i>Заїка Н.І.</i> , спеціаліст інспекторсько-методичної служби управління освіти і науки Дніпродзержинської міської ради	13
6.	Механізм практичної реалізації шляхів входження в освітній округ «Профорбіта» Дніпродзержинського професійного ліцею	<i>Школяр В.П.</i> , Директор Дніпродзержинського професійного ліцею	15
7.	Інноваційні підходи до реалізації завдань освітнього округу загальноосвітнім середнім навчальним закладом	<i>Павелко А.В.</i> , аступник директора з НВР ЗОСШ №10 м.Дніпродзержинська	18
8.	Рекомендації семінару-практикуму		21
9.	Додатки: 1. Інформація про роботу освітніх округів у Дніпропетровській області на початок 2012-2013 навчального року. 2. Аналіз участі ПТНЗ області у здійсненні профільного навчання та допрофесійної підготовки старшокласників. 3. Параметри оцінки і самооцінки професійної компетентності педагогічної та предметної готовності вчителя до реалізації ідей профілізації.		22
10.	Перелік матеріалів на електронному носії: 1. Нормативно-правові документи організації освітніх округів. 2. Нормативно-правові документи впровадження профільного і до профільного навчання. 3. Досвід та науково-методичний супровід впровадження освітнього округу. 4. Психолого-педагогічний супровід вибору професій. 5. Програми базових дисциплін 10-11 класів. 6. Програми для поглибленого вивчення предметів. 7. Програма профорієнтаційних курсів.		30

ВСТУП

На виконання державної програми створення освітніх округів головним управління освіти і науки, обласною методичною службою ПТО здійснюються заходи щодо модернізації мережі професійно-технічних, загальноосвітніх навчальних закладів. В регіоні станом на грудень 2012 року функціонує 62 освітніх округи. Новим підходом органів місцевого самоврядування стало створення освітнього округу на базі закладу профтехосвіти. Так, рішенням виконавчого комітету Дніпродзержинської міської ради від 23.05.2012 р. №167 створено освітній округ «Профорбіта», опорним закладом якого став Дніпродзержинський професійний ліцей.

З метою вивчення даного досвіду 13 грудня 2012 р. навчально-методичним центром ПТО у Дніпропетровській області проведено семінар-практикум за участю представників управління освіти і науки Дніпродзержинської міської ради, Дніпропетровського обласного інституту післядипломної педагогічної освіти, загальноосвітніх середніх шкіл м. Дніпродзержинська, ПТНЗ області.

Продовженням роботи навчального закладу з даного напрямку є створення експериментального педагогічного майданчика за темою: «Організаційно-педагогічні умови формування професійних намірів учнівської молоді на основі регіонального компоненту». В рамках семінару відбулося засідання творчої групи з питання створення майданчика та організації дослідницько-експериментальної роботи на базі Дніпродзержинського професійного ліцею.

Учасники семінару зацікавились роботою інформаційно-аналітичного центру навчально-методичного центру ПТО у Дніпропетровській області, який щорічно проводиться моніторинг участі ПТНЗ у профільному навчанні старшокласників та визначив найактивнішу співпрацю шкіл Дніпродзержинського професійного ліцею та Криворізького центру професійної освіти.

Учасники семінару ознайомилися з особливостями організації навчально-виховного процесу учнів освітнього округу «Профорбіта» та отримали збірники нормативно-правих та науково-методичних рекомендацій щодо створення освітніх округів.

**Аналіз участі ПТНЗ області
у здійсненні профільного навчання і допрофесійної підготовки старшокласників
та перспективи входження ПТНЗ в освітні округи**

Головченко С.В.,

методист навчально-методичного центру ПТО
у Дніпропетровській області

Серед пріоритетних завдань розвитку освіти на Україні, визначених Національною стратегією розвитку освіти в Україні на 2012-2021 роки, яка схвалена III-ім Всеукраїнським з'їздом працівників освіти України, є охоплення навчанням та вихованням всіх дітей, забезпечення кожному учневі доступу до якісної освіти, економічних і соціальних гарантій для професійної самореалізації педагогічних працівників, розвитку матеріально-технічної бази освіти.

Реаліями освітянського сьогодення сформовано потребу оптимізації освітньої мережі, відкриття закладів, де зосереджено сучасні освітні ресурси, яких немає в окремо розташованому чи територіально наближеному до споживачів освітніх послуг навчального закладу.

Створення освітніх округів та дія опорних закладів на сьогодні регламентується:

- Постановою КМУ від 27.08.2010 № 777 «Про затвердження Положення про освітній округ»;
- Розпорядженням КМУ від 05.09.2012р. № 675-р «Про схвалення методичних рекомендацій щодо складення регіональних планів створення освітніх округів та модернізації мережі професійно-технічних, загальноосвітніх навчальних закладів, у тому числі шкіл-інтернатів»;
- Листом МОіН України від 02.01.2011 р. №1/9-48 «Методичні рекомендації щодо організації діяльності мобільного соціально-психологічного пункту освітнього округу».

Законодавче закріплення створення освітніх округів стало кроком до підвищення рівня варіативності освітніх послуг, їх доступність та можливість забезпечення для кожного учня особливостей індивідуального розвитку, покращення роботи з обдарованими учнями, дітьми з особливими освітніми потребами, забезпечення ефективного використання освітніх, фінансових ресурсів регіону.

Освітні округи почали свою роботу в окремих регіонах України з 2007 року. На теперішній час провідними в цьому напрямку стали Сумська область, де функціонує понад 180 округів, Львівська область - 147 округів, Чернігівська область – 115 округів, Житомирська область – 76 округів, Харківській області – 63 округів.

В Дніпропетровській області діє 62 освітніх округи (додаток 1). І тільки в одному освітньому окрузі опорним закладом став професійно-технічний навчальний заклад - Дніпродзержинський професійний ліцей. Рішенням виконавчого комітету Дніпродзержинської міської ради від 23.05.2012 р. №167 створено освітній округ «Профорбіта», який об'єднує 7 загальноосвітніх навчальних закладів, опорним закладом якого став Дніпродзержинський професійний ліцей, який активно

впроваджує комплексний процес неперервної професійної освіти «Школа – Дніпродзержинський професійний ліцей – Технологічний коледж Дніпродзержинського державного технічного університету», що створює позитивні умови для профорієнтації учнівської молоді на робітничі професії та їх адаптації до економічних потреб регіону.

Це позитивний приклад того, що при модернізації мережі ПТНЗ, у створенні освітніх округів профтехосвіта Дніпропетровщини може зайняти провідне місце та сприяти задоволенню допрофесійних, професійних та культурно-освітніх потреб населення, громади, регіону. При цьому враховуються перспективні потреби економіки, демографічну ситуацію, потребу ринку праці.

Зазвичай удосконалення мережі ПТНЗ здійснюється засобом їх укрупнення. Створення освітніх округів, навчально-, науково-виробничих комплексів. Вхід ПТНЗ до структури ВНЗ як відокремленого підрозділу позитивно впливає на обидві мережі. Об'єднання частин цих мереж забезпечує наступність, ступиневість освіти. Це означає, що учні школи, свідомо обираючи майбутню професію, можуть стати найкращими учнями професійно-технічних закладів та продовжувати навчання у вищих навчальних закладах.

За результатами моніторингу 2012-2013 н.р. (додаток 2) визначено, що з 58 ПТНЗ області здійснює профільне та допрофільне навчання старшокласників 12 професійно-технічних закладів. ПТНЗ області співпрацює із 32 середніми загальноосвітніми навчальними закладами, що склало менше 5% від загальної кількості шкіл області.

Кількість учнів старшої школи, які проходили у професійно-технічних навчальних закладах профільне навчання склало у 2010-2011 н.р. - 945 осіб, у 2011-2012 н.р. - 787 осіб, 2012-2013 н.р. – 763 осіб.

В поточному навчальному році в ПТНЗ навчають старшокласників за 23 професіями різних галузей (в минулому році 25 професій).

Найактивніше співпрацюють зі школами Дніпродзержинський професійний ліцей (217 учнів ЗОСШ) та Криворізький центр професійної освіти (240 учнів ЗОСШ).

В цьому році навчально-методичним центром профтехосвіти у Дніпропетровській області проводилось опитування ПТНЗ області щодо визначення факторів ефективності організації профільного і допрофільного навчання старшокласників на їх базі.

З'ясовано, що професійно-технічні навчальні заклади області готові до впровадження даного напрямку, так як:

- 100% мають в належному стані матеріально-технічну базу;
- 100% мають належне кадрове забезпечення;
- 100% педпрацівників готові до роботи в нових умовах,
- 80% використовують інформаційно-комунікативні технології;
- 100% здійснюють профорієнтацію учнів шкіл на робітничі професії;
- 70% здійснюють психолого-педагогічний супровід та діагностику професійних нахилів учнів шкіл у профвиборі;
- 75% мають медико-валіологічне забезпечення освітнього процесу;
- 75% керівників навчального закладу мають креативність та управлінську компетентність в даному напрямку роботи;

- 80% інформують дітей і батьків щодо профільного навчання на базі ПТНЗ.

Але разом з цим виникає потреба посилити увагу до даного напрямку, тому що:

- 50% не мають узгодженості дій з органами управління освітою;
- у 30% відсутнє залучення громадськості до ухвалення управлінських рішень;
- у 35 % недостатній рівень науково-методичного супроводу;
- у 35% недостатній рівень нормативно-правового забезпечення;
- у 45% відсутня взаємодія між ринком освітніх послуг та ринком праці;
- у 40% відсутня співпраця із соціальними партнерами;
- лише 2% планують займатись проектно-дослідницькою роботою.

На підставі вищевикладеного можливо визнати такі проблеми, які впливають на тенденцію зменшення кількості учнів з профільного і допрофільного навчання та перспективи входження ПТНЗ в освітні округи:

- відсутність системи управління процесом профільного навчання учнів старшої школи на рівні регіонів та області з урахування можливостей профтехосвіти;
- недостатність кількості ПТНЗ які входять до складу освітніх округів;
- не врегулювання правової бази щодо здійснення профільного навчання учнів старшої школи на базі ПТНЗ;
- у Постанові Кабінету Міністрів України «Про державне замовлення на підготовку кваліфікованих робітничих кадрів» від 16.12.2009 № 1390 не передбачено замовлення на профільне навчання учнів старшої школи в ПТНЗ;
- відсутність системного підвищення кваліфікації педагогічних працівників ПТНЗ, які здійснюють профільне навчання учнів старшої школи;
- сучасна навчально-дидактична література і система оцінювання знань учнів не повністю враховує профілізацію старшої школи;
- недостатній рівень науково-методичного супроводу даного напрямку діяльності закладів професійно-технічної освіти;
- низька поінформованість громадськості про надання освітніх послуг професійно-технічними навчальними закладами;
- недостатнє використання учнями в процесі профільного та допрофільного навчання системи дистанційної освіти.

Створення освітніх округів навколо базових навчальних закладів дозволить максимально прив'язати їх інфраструктури до сімей, до громади, зробити її більш гнучкою, такою, що відповідає інтересам кінцевих споживачів.

Як свідчить досвід створення освітніх округів, їх доцільність продиктована такими чинниками:

- питання матеріально-технічного забезпечення освітнього процесу може бути вирішене тільки через передачу повноважень на місцевий рівень.
- питання профільної підготовки, підвищення якості, доступу до якісної освіти потребує передачі повноважень із організаційно-методичного забезпечення навчального процесу на рівень, де надаються освітні послуги.

Стає актуальним не тільки впровадження найкращого досвіду професійно-технічних навчальних закладів, загальноосвітніх середніх шкіл, міжшкільних навчально-виробничих комбінатів, а й думка та **рекомендації науковців** з метою доведення доцільності, системності та результативності даного напрямку діяльності професійно-технічних навчальних закладів з іншими соціальними партнерами. Перспективою у даному напрямку стане створення експериментального навчального закладу на базі Дніпродзержинського професійного ліцею.

І на завершення необхідно зазначити, що введення практики діяльності освітніх округів хоч і не стане панацеєю від усіх проблем освітньої галузі, проте зробить суттєвий крок уперед на шляху модернізації освітньої та управлінської системи в Україні до кращих європейських стандартів.

Освітні округи як важливий чинник модернізації системи освіти області

Чириченко Л. Ф.,

начальник відділу креативної освіти і
координації методичною роботою
Дніпропетровського обласного інституту
післядипломної педагогічної освіти

В умовах становлення в Україні громадянського суспільства, правової держави, демократичної політичної системи школа має бути відкритою для суспільства. А це в свою чергу зумовлює необхідність кардинальних змін, спрямованих на підвищення якості і конкурентоспроможності освіти, вирішення стратегічних завдань, що стоять перед національною системою освіти в нових економічних і соціокультурних умовах, інтеграцію її в європейський і світовий освітній простір.

При цьому необхідно вирішити проблеми обмеженості доступу до якісної освіти окремих категорій дитячого населення (сільські діти, особи з особливими освітніми потребами, обдарована учнівська молодь), низького рівня фінансово-економічного, матеріально-технічного та інформаційного забезпечення навчальних закладів, неефективності управління системою та закладами освіти, недостатнього розвитку дитячого самоврядування, залучення громадських інституцій, роботодавців та інших користувачів освітніх послуг.

Освіта Дніпропетровщини завжди була в авангарді інноваційних педагогічних перетворень, тому для вирішення цих проблем в області був започаткований Проект «Модернізації освіти сільських адміністративних районів». Основними стратегічним напрямком якого є забезпечення доступу до якісної освіти всіх дітей шляхом створення освітніх округів.

Освітній округ - один із прикладів горизонтальної форми самоврядування та кооперації в освіті. Межі освітнього округу не обов'язково повинні співпадати з адміністративно-територіальним розподілом міста.

Освітній округ - дає можливість створити необхідні й достатні умови для отримання освіти того чи іншого змісту і рівня. Тому одним із критеріїв підбору територій для об'єднання в освітні округи є критерій повноти освітніх послуг. Тобто на території округу повинно бути все, що потрібно для освітньої системи,

починаючи від дошкільних, позашкільних установ, шкіл різного ступеню, ресурсних центрів, тощо.

При цьому звільнення та перерозподіл ресурсів між освітніми закладами сприяють створенню нових освітніх можливостей, зокрема розвитку матеріально-технічної бази відповідно до сучасних вимог.

Отже, округ не може створюватись як реакція на погіршення стану, як «удосконалення» старої системи. Його створення повинно бути орієнтоване на розвиток і модернізацію освіти.

Головна мета - підвищення якості освіти та її відповідність сучасним стандартам на основі ефективного використання потенціалу ресурсів кожного навчального закладу, координації та консолідації зусиль усіх суб'єктів освітнього округу

З огляду на обмеженість фінансових можливостей держави, обласним Проектом створення освітніх округів було передбачено вирішення названих проблем за рахунок:

- вирівнювання видатків на освітні послуги в розрахунку на одного учня. Політика в цій сфері має вести не до скорочення витрат на освітні послуги, а на забезпечення більшої віддачі від них;

- оптимізації освітньої мережі, згрупувавши навчальні заклади та диференціювавши їх за профілем освітніх послуг;

- більш ефективного використання наявних ресурсів.

Раціоналізувати мережу начальних закладів та краще використати наявні ресурси в області стало можливим завдяки розбудови освітніх округів, у межах яких, шляхом взаємного посилення школами одна одної, й відбувався розвиток шкільної освіти. Саме потенціал взаємозв'язків між навчальними закладами дозволив знайти ресурси для підвищення якості освітнього процесу.

У рамках визначеної стратегії створення освітніх округів в області вирішені завдання:

1. Створення нормативно-правової бази як єдиної централізованої системи управління освітою, до якої входять:

- *Положення про освітній округ, яке розроблене на підставі «Положення про освітній округ» з деякими змінами у науковому, навчально-методичному, психолого-педагогічному супроводі діяльності освітніх округів.

- *Розроблений паспорт освітнього округу з переліком обов'язкових документів необхідних для створення освітнього округу.

- *Положення про опорну школу.

2. Здійснюється оптимізація мережі освітніх установ.

3. Створений єдиний інформаційно-освітній простір, який забезпечує рівні стартові умови для розвитку інноваційної особистості XXI століття та поетапний перехід до нового рівня забезпечення якості освіти на основі інформаційно-комунікаційних технологій.

4. Здійснюється апробація моделі управління та сервісного забезпечення мережі освітніх установ у рамках освітнього округу:

- визначені основні принципи організації освітнього округу в межах території;
- апробується структура управління освітнім округом;
- апробується механізм суспільної участі в управлінні освітою;

- розроблений та апробується механізм сервісного забезпечення системи освіти округу.

На сьогодні в області створено і функціонує 63 освітніх округи, через які залучено до профільної освіти понад 20 тис. учнів (для порівняння - у 2009 р було створено 17 округів). Забезпечено 100% підвіз учнів до місця навчання.

До викладання в округах залучено кращих педагогів навчальних закладів району, які поглиблюють знання школярів з обраних ними предметів. Між всіма суб'єктами освітніх округів укладені офіційні угоди про співпрацю. Опорна школа кожного освітнього округу має власний сайт, на якому розміщено вичерпну інформацію для учнів. Її постійно оновлюють координатори цієї роботи в опорній школі.

У нинішньому навчальному році акцент в освітніх округах зроблено на дистанційне навчання. У освітніх округах взаємодія здійснюється, як правило, через електронні поштові скриньки викладачів та слухачів; а у деяких, окрім цього, запровадили консультування учнів, які навчаються в освітньому окрузі через skype. Звичайно, такий вид спілкування доступний не всім учням, а лише тим, що має відповідне комп'ютерне забезпечення.

Створена локальна мережа відділів освіти, окремих опорних навчальних закладів області, базових закладів освітніх округів. Діючі локальні мережі дозволяють практикувати одночасну роботу окремих працівників над підготовкою одного документу, доступ до мережі Інтернет, користування електронною поштою. У всіх освітніх установах створені електронні адреси для загального користування; керівники та їх заступники мають власні поштові скриньки - на їхні адреси направляються розпорядчі документи управлінь (відділів) освіти термінового реагування та методичні рекомендації, прийняті на засіданнях окремих методичних структур - творчої групи, методичної ради, предметно – методичних комісій тощо. За допомогою ІКТ здійснюється методичний супровід дистанційного навчання за напрямками:

- навчання дітей з особливими потребами;
- заочна школа для творчої молоді;
- батьківський всеобуч;
- віртуальна бібліотека.

Створення освітніх шкільних округів дало змогу впроваджувати нові форми навчально-виховного процесу, гнучкі методи його організації, розширити діапазон освітньо - розвиваючих послуг, зокрема, забезпечити:

- створення нового освітнього середовища;
- інтеграція інноваційних інтелектуальних, матеріальних ресурсів;
- розвиток професійної культури і компетентності педагогів;
- впровадження в навчально-виховний процес сучасних навчальних технологій;
- створення профільних класів, груп суспільно-гуманітарного, технологічного та інших спрямувань;
- організацію міжшкільних факультативів, наукових товариств, тощо.

Розширення мережі освітніх округів та реалізації стратегії розвитку освіти Дніпропетровського регіону дасть змогу створити умови для диференціації

навчання, забезпечення профільного навчання, індивідуальної освітньої траєкторії розвитку учнів відповідно до їх особистісних потреб, інтересів та здібностей.

Сучасний темп розвитку суспільства надзвичайно високий - зміна ідей, знань, технологій відбувається швидше ніж змінюється людське покоління. Про те, якими б темпами не змінювалося життя основним завданням залишається творення освіти нової якості, в центрі уваги якої - особистість дитини, педагога. В цьому сенсі створення освітніх округів, єдиного освітнього простору Дніпропетровщини дають можливість створити інноваційну послідовну, багатоступеневу систему надання освітніх послуг, сформувати цілісну систему яка дозволить розвивати індивідуальні здібності кожної дитини.

Підготовка вчителя до роботи в умовах профільного навчання

Ситник Л.М.,

старший викладач кафедри філософії
випереджаючої освіти та управління
інноваційною діяльністю

З огляду на те, що вчитель – це професія, яка робить можливими інші професії, педагогічний фах учителя профільної школи сьогодні теж слід розглядати як метапрофесію нового тисячоліття, і вимагає нових державних стандартів його підготовки.

Освітня практика підтверджує доцільність підготовки не вузькоспеціалізованого педагога, а фахівця, здатного викладати цикл споріднених дисциплін, обізнаного з інноваційними педагогічними технологіями, методиками активного навчання, педагога, спроможного спроектувати індивідуальну освітню траєкторію учнів.

Йдеться мова про формування педкадрів нового типу: вчителя-психолога, вчителя-дослідника, вчителя-технолога.

Педагогічна дійсність свідчить, що значна частина керівників освітніх закладів ще на сьогодні не мають чітких уявлень про вимоги до вчителя профільної школи. Про це свідчать висновки тематичного та комплексного вивчення стану керівництва і контролю навчальних закладів області та атестаційні матеріали педагогічних кадрів.

Що повинен знати і що вміти вчитель профільної школи? Які завдання стоять перед ним?

В контексті порушеної проблеми в дослідженнях багатьох науковців знаходимо відповіді на ці запитання. Розроблені ними критерії психологічної, педагогічної та предметної готовності вчителя до реалізації ідей профілізації надали можливість окреслити параметри оцінки і самооцінки його професійної компетентності (Додаток 3).

На основі визначених критеріїв проведено анкетування 250 вчителів-предметників (в таблиці №2 представлені узагальнені висновки).

Вивчення професійних ускладнень педагогів показало, що успіх профільного навчання залежить від готовності вчителя до якісних змін, які відбуваються в результаті впровадження профільного навчання, а саме:

- в цілях і змісті загальної освіти;
- у педагогічній системі в цілому;

- у плануванні навчального процесу;
- в технології навчання;
- у системі контролю і оцінки знань учнів;
- у змісті методичної роботи вчителя.

Висновки анкетування свідчать, що тільки 24% вважають готовими себе до профільного навчання, 72% визначили свій ступінь готовності, як частковий. 55% вчителів вважають основним шляхом підготовки до реалізації завдань профільного навчання курси підвищення кваліфікації, 24% вчителів надають перевагу роботі з фаховою науковою та методичною літературою, 16% - розраховують на консультації зі спеціалістами, на запитання «Від кого Ви очікуєте реальну допомогу в реалізації завдань профільного навчання?» - 37% вчителів сподіваються на допомогу ІППО.

25% сподівається лише на себе, 17% - розраховують на допомогу районних та міських методкабінетів.

Насторожує той факт, що лише 8,5% педагогів сподіваються отримати допомогу від директора та його заступників, до безпосередніх професійних обов'язків яких входить підвищення кваліфікації вчителя.

Отримані дані опитування вчителів, матеріали тематичних та комплексних перевірок управлінської діяльності керівників навчальних закладів, результати моніторингу впровадження профільного навчання в містах і районах області, нові підходи до організації профільного навчання диктують необхідність модернізації системи підвищення кваліфікації діючих педагогів.

А тому зазначені вище положення, критерії та висновки лягли в основу діяльності структурних підрозділів трирівневої системи підвищення кваліфікації педпрацівників в області (на рівні інституту, муніципальному та районному рівнях, на рівні закладу освіти).

Заслуговує на увагу досвід ІППО.

Особливістю реалізації освітньої програми інституту з підготовки вчителя до роботи в умовах профільного навчання є опора на всебічний професійний досвід, наявність теоретичних знань і практичних умінь учителя.

Перепідготовка здійснюється в різних формах: очній, очно-заочній, з допомогою технологій дистанційного навчання. А також індивідуально, або шкільними командами, захист проектів, що дозволяють об'єднати зусилля педагогів школи в вирішенні складних практичних проблем. В структуру інституту входить лабораторія профілізації та профорієнтації, створена з метою забезпечення педагогічного супроводу реалізації ідей профільного навчання в закладах освіти області.

Відбулися зміни в підходах до курсової перепідготовки педагогів профільного навчання. В навчально-тематичні плани в обов'язковому порядку введені лекції по організації системи профільного навчання та спецкурси за вибором слухачів. Навчання директорів, заступників директорів, вчителів різних спеціальностей, психологів проводяться в інноваційних формах навчання: тренінги, обмін досвідом роботи, консультації, спецкурси за вибором, факультативні заняття, семінари-практикуми, майстер-класи, конкурси проектів на кращу модель організації профільного навчання. Контроль на курсах здійснюється в формі захисту проектів по проблемі профільного навчання. Це дозволяє педагогам застосувати отримані

знання на практиці, визначити для себе напрямки майбутньої діяльності і оцінити рівень підготовки до неї. Таким чином, курси підвищення кваліфікації стали системоутворюючим компонентом в підготовці кадрів для впровадження профільного навчання, сприяють розвитку таких професійних вмінь, які допоможуть вчителям на практиці забезпечити варіативність та індивідуалізацію освітнього процесу, практичну та пошукову діяльність, професійне самовизначення учнів. Одна з основних задач діяльності інституту – це розробка програмного забезпечення. Науковці стверджують, що найбільш раціональна і ефективна блочно-модульна програма розрахована на 540 годин, в даний час на стадії розробки. ДОППО став своєрідним сервісним центром, надаючи послуги, що задовольняють потреби вчителів профільних класів:

- методичні – індивідуальне і групове консультування вчителів предметників з актуальних проблем науково-методичного забезпечення профільного навчання;
- інформаційно-консалтингові – пошук, накопичення, систематизація інноваційних технологій, ефективного педагогічного супроводу дослідно-експериментальної роботи;
- моніторингові – проведення моніторингових досліджень;
- експертні – експертиза авторських програм, проектів, рецензування.

На практичному рівні вирішується проблема навчально-методичного забезпечення:

- розробки навчальних програм, навчально-методичних комплексів, програм курсів за вибором, спецкурсів, адаптованих до програм МОН, інформаційно-діагностичних матеріалів для учнів і їх батьків (Додаток 2);
- надання методичних рекомендацій з проблем профілізації старшої школи.

Визначені основні принципи діяльності інституту в між курсовий період: системність, варіативність, комплексність, динамізм, творчість.

Основні напрямки діяльності інституту з підвищення кваліфікації педагогів в умовах профільного навчання в міжкурсний період спільно з районними та міськими методичними службами є:

1. Особистісно-зорієнтована направленість підвищення кваліфікації з виходом на конкретний практичний результат: розробка програми або проекту.
2. Створення інноваційного середовища. Включення педагогів в експериментальну діяльність з розробки моделей профільного навчання, методичних та методологічних особливостей організації освітнього процесу.
3. Супровід практичної діяльності педагога:
 - навчально-методична допомога в організації навчання на практиці: проведення семінарів на різних рівнях, наукових практичних конференцій, круглих столів, експертизи програмних курсів за вибором; висвітлення результатів профілізації в педагогічній пресі.

Перед науково-методичними службами навчальних закладів стоять завдань не стільки в підготовці вчителя до роботи в умовах профільного навчання, скільки в створенні умов для творчого зростання педагогів, для узагальнення їх особистого досвіду та поширення його серед освітян.

Проте вивчення стану впровадження профільного навчання в закладах освіти в області показало, що в діяльності методичних служб існують невирішені проблеми:

- неформованість мотивації частини педкадрів до наукової та дослідницької діяльності;
- недостатнє володіння методологією наукового дослідження;
- надання переваги традиційному навчанню;
- недосконала система морального та матеріального стимулювання;
- якість частини матеріалів ППД свідчать про кількісне хаотичне нагромадження інформації абстрактного безсистемного характеру;
- викликає занепокоєння те, що навчальні плани частини навчальних закладів не містять обов'язкового навчального блоку – елективні курси і причина цьому не в фінансах, а у відсутності належної фахової підготовки вчителів, керівників закладів освіти. Тут є як об'єктивні, так і суб'єктивні причини.

В вирішенні питань, пов'язаних з профілізацією, перепідготовкою педкадрів приймають участь виші, які співпрацюють з закладами освіти на договірній основі, або при них створені заклади нового типу. З 860 навчальних закладів з профільним навчанням співпрацюють з вишами...(27%).

Як правило, такі виші самостійно розробляють програми підвищення кваліфікації для певних категорій вчителів. Приклад: Криворізький Педуніверситет, ДНУ, Медакадемія, Університет внутрішніх справ, Міжрегіональна Академія .

Дякуючи такій співпраці частково вирішується кадрова проблема за рахунок залучення викладачів вищої школи до викладання профільних предметів.

Заключення

Сприяння розвитку професійної компетенції вчителя профільної школи в системі підвищення кваліфікації включає в себе:

- розробку критеріїв для визначення параметрів оцінки і самооцінки професійної компетенції вчителя профільного навчання;
- проектування змісту і форм курсової підготовки з врахуванням професійних ускладнень педагогів;
- визначення регіональних особливостей при впровадженні профільного навчання;
- науково-методичний супровід реалізації ідей профілізації.

Зазначені організаційно-педагогічні умови, як показав досвід, сприяють підвищенню теоретичної, практичної і мотиваційної готовності вчителя до профільного навчання.

Створення сприятливих умов входження в освітній округ «Профорбіта» опорного закладу Дніпродзержинський професійний ліцей .

Заїка Н.І.,

спеціаліст інспекторсько-методичної служби
управління освіти і науки
Дніпродзержинської міської ради

Управління освіти і науки одним із стратегічних завдань вбачає профілізацію у старшій загальноосвітній школи. Індивідуальна професійна траєкторія особистості має бути прогнозованою ще в шкільному віці, тому у місті створено всі умови успішного впровадження профільного навчання, визначено оптимальну мережу спеціалізованих профільних шкіл, закладів з розвитку творчої обдарованості. Кінцевим результатом впровадження Програми переходу шкіл міста

на профільне навчання вбачається, що професійне та життєве самовизначення старшокласників буде об'єктивно відповідати розвитку європейського освітнього простору, орієнтуватися на диференціацію, варіативність, багатопрофільність, поєднувати загальноосвітню і професійну освіту. Таким чином Управління освіти і науки вбачає реалізацію ідеї неперервної освіти впродовж життя.

Необхідно зауважити, що в м. Дніпродзержинськ діє пілотний проєкт інтегрованої освіти міста, в рамках якого управління освіти і науки відіграє координуючу роль серед ПТНЗ, ВНЗ та ЗНЗ міста.

Управлінням освіти і науки було відпрацьовано систему заходів по створенню сприятливих умов по організації входження опорного закладу ДПЛ в освітній округ «Профорбіта». Зважаючи на досвід співпраці ДПЛ з навчально-виховними закладами міста з питань допрофільної та профільної освіти старшокласників, було проведено круглий стіл: «Можливості освітніх партнерів: навчально-виховні заклади міста та ДПЛ для надання високоякісних освітніх послуг старшокласникам», на якому було змістовно обговорені наступні питання:

- обґрунтування змісту та напрямів функціонування освітнього округу;
- пропаганда робітничих професій серед молоді, профорієнтаційна робота шкіл;
- стан матеріально-технічної бази ДПЛ для надання освітніх послуг;
- очікувані результати від діяльності освітнього округу.

Управлінням освіти і науки було проведено моніторинг і рейтинговий показник профілів склався таким чином, що учні НВК№3 (директор Нагай Л.В.), НВК №24 (директор Котенко Т.Г.), НВК №34 (директор Ключевська О.П.), СЗШ №6 (директор Рутенко Н.В.), СЗШ №10(директор Тарасенко В. Н.), СЗШ №31 (директор Третьяк І.І.), СЗШ №20 (директор Розумна В.М.) обрали технологічний профіль навчання, учнів і їх батьків задовольнив перелік робітничих професій, за яким здійснюється навчання в ДПЛ.

Управління освіти і науки детально проаналізовано:

- показники прийому учнів до ліцею;
- працевлаштування випускників відповідно до потреб ринку;
- потужність навчального закладу;
- ліцензування нових професій, необхідних на ринку праці регіону.

Було враховано, що навчальний заклад – постійний учасник ярмарок професій, круглих столів з питань підготовки кваліфікованих робітничих кадрів, учасник роботи асоціації роботодавців.

Крім того, управлінський досвід показує, що старт випускників шкіл у самостійне життя залежить від наявності робітничої професії, а тим паче ум. Дніпродзержинськ, яке є робітничим по своїй суті і тому постійно необхідні робітничі кадри, а у школах має місце зацікавленість учнів технологічним профілем. Даний аналіз привів до того, що ДПЛ визначено було опорним закладом серед навчально-виховні заклади в освітньому окрузі «Профорбіта».

На даний момент важливим для управління постало питання забезпечення координації інформаційних і ресурсних потоків між школами, ПТНЗ та ВНЗ міста.

З метою надання учням загальноосвітніх шкіл міста якісної допрофесійної та професійної освіти з урахуванням вимог регіонального ринку праці, ефективного використання кадрового потенціалу, навчально-методичної, матеріально-технічної бази ліцею, залучення до співпраці освітніх партнерів, управління освіти і

наукивийшло з пропозицією до міського голови С.О. Сафронова винести питання «Про утворення освітнього округу «Профорбіта» в м.Дніпродзержинськ на розгляд сесії міської ради.

При Управлінні освіти було створено робочу групу. Для отримання рішення виконавчого комітету міської ради були проведені конструктивні зустрічі з:

-заступником міського голови з питань діяльності виконавчих органів міської ради;

- заступником міського голови, керуючим справами виконавчого комітету міської ради;

-першим заступником міського голови з питань діяльності виконавчих органів міської ради;

- зі спеціалістами юрисконсультського відділу з державно-правової роботи міської ради,

з метою узгодження Положення про освітній округ «Профорбіта» м.Дніпродзержинськ.

В Положенні про освітній округ «Профорбіта» прописали мету створення, визначили суб'єктів округу, підстави створення округу, утворення ради округу, основні функції опорного навчального закладу, організацію навчально-виховного процесу в самому окрузі.

Робочою групою дієво опрацьовувалися всі доповнення , які вносилися впродовж роботи з органами місцевої ради, і кінцевим результатом ми отримали Рішення виконавчого комітету міської ради про утворення освітнього округу.

Вважаємо, що злагоджена робота управління освіти і науки, адміністрацій ДПЛ, НВК№3, 24, 34, СЗШ№6, 10,31,20 забезпечить наступно-перспективні зв'язки між середньою та професійно-технічною освітою відповідно до технологічного профілю, поліпшить якість освіти у старшій профільній школі з урахуванням компетентнісного підходу до його формування.

В перспективі управління освіти і науки вважає, що ПТНЗ міста мають всі необхідні, як матеріально-технічні, так і дидактико-методичні можливості для входження в освітній округ, а крім того можна розглянути питання навчання старшокласників за технологічним напрямом на базі інших ПТНЗ міста, створення експериментальних педагогічних майданчиків з впровадження різних моделей в організації освітнього округу.

Механізм практичної реалізації шляхів входження в освітній округ «Профорбіта» опорного закладу Дніпродзержинського професійного ліцею

Школяр В.П.,

директор Дніпродзержинського професійного ліцею

Дніпродзержинський професійний ліцей – сучасний навчальний заклад, який бачить свій розвиток через збільшення програм і систем навчання, розширення номенклатури і змісту послуг, яких надає.

У зв'язку з цим на сучасному етапі головними завданнями вважаємо:

- перехід до державно-громадського управління закладом;
- ефективне функціонування в умовах посилення впливу регіоналізації освіти на рівень виконання її функцій;

- розроблення і впровадження моделей неперервної освіти як базису соціальної та професійної мобільності населення;
- концентрація освітніх ресурсів через мережеву взаємодію освітніх установ для розвитку мобільності у сфері впровадження профілю «Технології»;
- подолання протиріччя між об'єктивно існуючими потребами регіону в збалансованій структурі кадрів і суб'єктивними професійними прагненнями учнівської молоді.

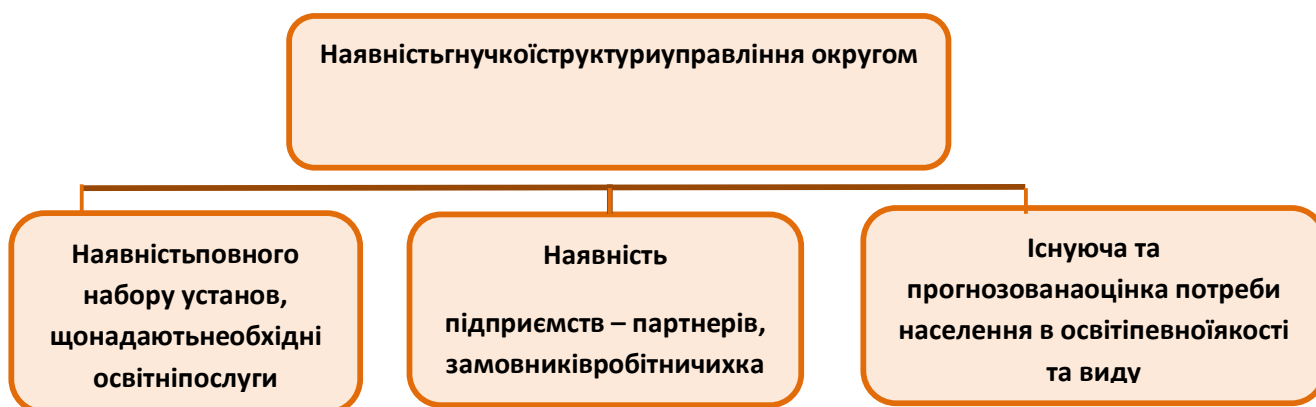
Пошук шляхів реалізації даних завдань не є новим для Дніпродзержинська і для Дніпродзержинського професійного ліцею зокрема. Час вимагає розробки та впровадження нових, найбільш ефективних моделей співпраці закладів освіти, таких як освітні округи на базі ПТНЗ.

Ми склали стратегію (що?), розробили тактику (як?) та на сьогоднішній день маємо певні результати.

Крок №1. Підготовчу роботу щодо створення освітнього округу на базі ДПЛ ми розпочали з представниками влади регіону. Першим результатом цієї співпраці стали розробки принципів та критеріїв організації освітнього округу та визначення основних загальних завдань.

Основні завдання, які вирішуються в рамках створення освітнього округу «Профорбіта»

Принципи та критерії організації освітнього округу «Профорбіта» на базі ДПЛ

Крок №2.

Далі тривала робота щодо постановки конкретних завдань освітнього округу, які є відображенням загальних:

- забезпечення єдиного освітнього простору в межах округу;
- забезпечення реалізації профільного навчання;
- надання якісної допрофесійної та професійної освіти;
- проведення якісної психолого – педагогічної діагностики професійних нахилів учнів;
- впровадження в навчально-виховний процес сучасних профорієнтаційних технологій;
- посилення орієнтації на вимоги регіонального ринку праці;
- раціональне використання творчого потенціалу педагогічних працівників;
- раціональне використання навчально-методичної літератури, матеріально-технічної бази суб'єктів округу, її зміцнення та модернізація;
- пропаганда робітничих професій серед молоді міста;
- залучення до співпраці соціальних партнерів (підприємства, центри зайнятості, громадські організації, осередки політичних партій, кадрові агентства тощо).

Крок №3. Ми чітко спланували і провели організаційну роботу щодо визначення адміністративних та територіальних меж освітнього округу. При цьому велике значення мав моніторинг промислового комплексу, аналіз ринку праці регіону.

Дуже уважно підійшли до вивчення намірів освітніх установ та потенційних підприємств-партнерів щодо створення округу. На початку процесу вивчили рівень можливості реалізації зазначених завдань освітнього округу опорним закладом.

Врахували також динаміку демографічних показників, проектну потужність приміщень, стан матеріально-технічної бази, якісний склад педагогічних працівників, наявність під'їзних шляхів.

Принциповим для всіх учасників стали організаційні та фінансові аспекти, координація діяльності установ управління освітнього округу, також обґрунтування заходів щодо зміцнення матеріальної бази опорного закладу. Всі ці питання мали відображення в «Цільовому проекті освітнього округу «Профорбіта»».

Крок №4. Маючи конкретні задачі, адміністративні та територіальні межі, визначивши суб'єктів округу, тривала робота зі складання проектів нормативно-правових актів, що регулюють роботу округу. Для цього була організована ініціативна група, куди входили представники влади, задіяних закладів освіти, підприємств-партнерів, громадськості. Перед нею стояли серйозні завдання: розробка проектів нормативних документів, які регламентують роботу. Своє бачення функціонування округу ініціативна група виклала у наступних проектах:

- структури освітнього округу;
- Положення про освітній округ;
- договору правових відносин між суб'єктами освітнього округу;
- регламентних документів.

При роботі над цими проектами ми базувались на розумінні того, що кожен суб'єкт округу є автономним організмом, який має власні логіку та закономірності функціонування. Тому процес співпраці виступав як сукупність процесів створення та запровадження нововведень на основі поваги та розуміння традицій та вектора розвитку кожної установи.

Крок №5. По-справжньому діючі освітні округи неможливо впровадити силами одних чиновників. У цей процес ми залучили трудові колективи, майбутніх роботодавців, громадськість. Тому наступний етап - обговорення проектів. Важливим стало позитивне ставлення до пропозицій та зауважень на місцях. Червоною стрічкою пройшла ідея, що освітній округ – це не лише провідник нового підходу до надання послуг в освіті, а ще й важливий елемент державно-громадської організації освітнього процесу, що дасть можливість залучати додаткові надходження, а також ефективно використовувати наявні державні кошти для забезпечення освітнього процесу, оцінювання якості освіти і розробляти стратегію розвитку з урахуванням інтересів регіону.

З підприємствами-партнерами, політичними партіями, громадськими організаціями обговорювалися також проекти соціальних програм, що спрямовані на вирішення питань перевезення учнів, іменних стипендій, працевлаштування випускників, надання можливості отримання здібним учням вищої освіти тощо.

Крок №6. За наслідками попередніх етапів роботи орган управління освітою порушив перед органом місцевої виконавчої влади клопотання про створення освітнього округу «Профорбіта». Результат - рішення виконкому Дніпродзержинської міської ради №167 від 23.05.2012 року «Про утворення освітнього округу «Профорбіта» у м. Дніпродзержинськ». Колегіальним органом, що здійснює управління «Профорбітою» та забезпечує координацію діяльності його суб'єктів, є Рада округу. Саме вона на підставі проектів, що запропоновані ініціативною групою та опрацьовані на місцях, 03 вересня 2012 року на своєму першому засіданні ухвалила низку регламентних документів, що дозволили розпочати навчально-виховний процес у 2012/13н.р.

Висновок. Наше бачення полягає в тому, що створення освітнього округу «Профорбіта» на базі ДПЛ може стати засобом організації цілісної соціально – педагогічної системи, яка здатна на розробку та впровадження моделей безперервної професійної освіти, орієнтованої на інтереси регіону. Впевнені, що наш досвід стане вам у нагоді.

***Інноваційні підходи до реалізації завдань освітнього округу
загальноосвітнім середнім навчальним закладом***

Павелко А.В.,

заступник директора з навчально-виховної роботи
комунального закладу «Середня загальноосвітня
школа №10 м. Дніпродзержинська»

На моє глибоке переконання індивідуальна професійна траєкторія особистості має бути прогнозованою ще в шкільному віці, тому головною метою шкільної освіти стає формування у випускників готовності до успішної професійної діяльності в нових соціально-економічних умовах.

Підгрунтям для правильного вибору успішної професійної траєкторії старшокласників є запровадження профільного навчання в загальноосвітніх навчальних закладах.

Як показує досвід, успішний старт випускників у самостійне життя залежить від наявності робітничої професії. Тим більше, що у нашому промисловому місті необхідні робітничі кадри, а вузи різних рівнів акредитації мають також переважно технічний напрям. Тому не випадково в школах має місце зацікавленість дітей технологічним профілем, так як це дає можливість разом з атестатом про загальну середню освіту отримати й робітничу професію.

А позитивне вирішення цього питання можливе лише при підтримці і співпраці з Дніпродзержинським державним технічним університетом, технікумами, коледжами, професійно-технічними навчальними закладами.

І тому ось уже дев'ятий рік учні 10-11 класів нашої школи здійснюють допрофесійну підготовку на базі Дніпродзержинського професійного ліцею. Я б хотіла сьогодні згадати основні сходинки зростання та нашої спільної роботи. Кожен керівник закладу повинен дбати не тільки про його функціонування, а й про його стратегічний розвиток. Тому в центрі уваги педколективу нашого закладу в 2003 році стало обговорення Концепції профільного навчання в старшій школі. В результаті було прийнято рішення: для здійснення допрофесійної підготовки учнів старшої школи обрати базу ДПЛ (вигідне територіальне розташування, потужна матеріально-технічна база). Нам назустріч пішло управління освіти і науки міської ради. І на підставі угоди, укладеної між СЗШ№10 і професійним ліцеєм з 1 вересня 2003 року в професійному ліцеї розпочали навчання учні 10-х класів за спеціальностями: лицювальник-плиточник, слюсар з ремонту автомобілів, електромонтер з ремонту та обслуговування електроустаткування.

І хоча вибір професій був небагатий, але ми намагалися враховувати бажання учнів, у нас була єдина лінія з адміністрацією та викладачами ліцею. Але цьому звичайно передувала копітка роз'яснююча робота серед батьків, учнів з боку адміністрації школи, класних керівників 10-х класів про необхідність розвитку здібностей школярів, поглиблення знань з предметів професійного спрямування, організації профільного навчання. Ми намагалися переконати наших батьків та учнів, що саме воно розширює можливості дитини. Педколективом школи було проведено також відповідну роботу щодо створення психологічного супроводу учнів з погляду на їх готовність до успішного навчання з певної спеціальності, а також проблеми, пов'язані із спілкуванням, які завжди виникають у новому колективі. Був проведений круглий стіл з питань допрофесійної підготовки учнівської молоді.

Завдяки наполегливості директора ДПЛ Школяра В.П. успішно вирішені питання, пов'язані з фінансовим, кадровим, навчально-методичним, нормативно-правовим і організаційним забезпеченням профільної школи. Слід відзначити, що склад майстрів виробничого навчання і викладачів, які здійснюють теоретичну підготовку, виробничу практику у наших учнів дуже ретельно підібраний і здатний забезпечити високий рівень знань та практичних навичок учнів. Графік навчального процесу розраховано на два роки. Тривалість навчального дня складає 6 годин. Відвідують заняття старшокласники один раз на тиждень, які проводяться за окремим розкладом.

У 2004 році було введено нову спеціальність «Кухар», яка зараз є однією із найулюбленіших серед наших учнів.

2005 рік – випускники 11-х класів разом із атестатами зрілості вперше отримали кваліфікаційні посвідчення.

2006, 2008 роки – участь у ІХ, ХІ міжнародних виставках «Сучасна освіта в Україні» з питань профільного навчання.

2009 – введено нову спеціальність «Оператор комп'ютерного набору»

Стан організації допрофесійної підготовки учнів знаходиться на постійному контролі адміністрації середньої загальноосвітньої школи №10 та професійного ліцею.

Урізноманітнюють навчальний процес, підживлюють інтерес до набуття робітничих професій спільні з професійним ліцеєм заходи: конкурси фахової майстерності, інтелектуальні конкурси («Брейн-ринг», «Найрозумніший»), спортивні конкурси («Козацькому роду нема переводу» до Дня українського козацтва, турнір з міні-футболу), традиційні привітання ліцеїстам на свято першого, останнього дзвоника, випускний вечір. Адміністрація ліцею, викладачі є постійними учасниками засідання педагогічного клубу для батьків «Родинна просвіта», в ході якого педагоги інформують батьків про напрями професійної діяльності їх дітей, надають консультації.

Щорічно проводиться анкетування учнів, у ході якого визначаються позитивні моменти в організації профільного навчання та проблеми, які в подальшому вирішуються шляхом корегування навчально-практичної діяльності школярів.

Досвід організації профільного навчання заклад презентував на Всеукраїнських виставках, обласних ярмарках, конференціях, семінарах-практикумах.

Співпраця закладів освіти щодо організації профільного навчання в рамках освітнього округу показує, що важливо будувати освіту і виховання кожної конкретної особи на основі її природних здібностей, з тим, щоб кожен став сам собою. Це означає, що кожен стане щасливим. А суспільство – максимально ефективним і таким, що розвиватиметься динамічно, бо кожен займатиметься улюбленою справою і матиме можливість самовиразитись як особистість не тільки в професійному, а й у громадському житті. У цьому щастя й багатство нашої країни. Ми глибоко переконані, що профільне навчання – це один із пріоритетів нашої освіти і за ним майбутнє.

Рекомендації семінару-практикуму.

Ознайомившись із досвідом створення опорного закладу освітнього округу «Профорбіта » на базі Дніпродзержинського професійного ліцею, заслухавши думку представників управління освітою, науковців, навчально-методичного центру учасники семінару-практикуму рекомендують:

1. Головному управлінню освіти і науки облдержадміністрації:

- 1.1. Визначити розташування опорних закладів та конфігурації освітніх округів.
- 1.2. Сприяти поширенню участі ПТНЗ в діяльності освітніх округів та створенню на їх базі опорного закладу.
- 1.3. Забезпечити ефективне використання фінансових, матеріально-технічних та кадрових ресурсів ПТНЗ області через створення освітніх округів та впровадження профільного та допрофільного навчання учнів шкіл.
- 1.4. Забезпечити поінформованість територіальних громад про роботу освітніх округів та залучення громадськості до управлінських рішень.
- 1.5. Організувати моніторинг діяльності освітніх округів, професійний розвиток членів їхніх керівних органів.

2. Навчально-методичному центру ПТО у Дніпропетровській області:

- 2.1. Розповсюджувати кращий досвід роботи ПТНЗ з організації освітнього округу та профільного і допрофільного навчання старшокласників (Дніпродзержинський професійний ліцей)
- 2.2. Продовжити систематичне проведення навчання педагогічних працівників навчальних закладів ПТО, зайнятих в проведенні профільного та допрофільного навчання старшокласників.
- 2.3. Підготувати методичні рекомендації з організації освітніх округів з урахуванням ефективного використання наявних ресурсів.
- 2.4. Проводити щорічний моніторинг щодо ефективності діяльності освітніх округів на базі ПТНЗ, наступності допрофільного та профільного навчання молоді, впливу профільного навчання на вибір професії та працевлаштування випускників шкіл.
- 2.6. Створити умови для співпраці профтехосвіти області з науковими установами з проектно-дослідницької роботи відповідно до структури економіки регіонів.

3. Директорам ПТНЗ:

- 3.1. Систематично впроваджувати досвід кращих закладів області.
- 3.2. Поширити практику використання матеріальної бази та педагогічних кадрів професійно-технічних навчальних закладів для реалізації шляхів входження ПТНЗ в освітній округ, профільного навчання старшокласників з технологічного напрямку.
- 3.3. Практикувати створення експериментальних педагогічних майданчиків з упровадження різних форм (моделей) в організації освітнього округу, профільного навчання та технологій навчального процесу для учнів старших класів загальноосвітніх навчальних закладів.
- 3.4. Системно проводити профорієнтаційні заходи з застосуванням можливостей соціологічної та психологічної служби у виборі старшокласниками відповідного профілю та створити базу даних про учнів за інтересами, нахилами та здібностями.
- 3.5. Створити телефонну гарячу лінію і веб-сторінки на сайті ПТНЗ з метою інформування учнів, батьків, педагогічних працівників ЗОСШ про напрями профільного навчання в ПТНЗ.
- 3.7. Адаптувати профорієнтаційну роботу навчальних закладів до завдань підтримки самовизначення учнів допрофільних класів, орієнтуючи її на структуру економіки регіонів.

ДОДАТКИ

Додаток 1

Аналіз участі ПТНЗ області у здійсненні профільного навчання та допрофесійної підготовки старшокласників

№ з/п	ПТНЗ	Кількість учнів загальноосвітніх середніх шкіл, які проходять навчання в ПТНЗ області								
		2010-2011 н.р.			2011-2012 н.р.			2012-2013 н.р.		
		Профільне навчання	Допрофесійна підготовка	Всього	Профільне навчання	Допрофесійна підготовка	Всього	Профільне навчання	Допрофесійна підготовка	Всього
м. Дніпропетровськ										
1	ДНВЦ-2	0	0	0	0	0	0	0	0	0
2	ПТУ-2	16	0	16	31	0	31	30	0	30
3	ДВПУБ(5)	0	0	0	0	45	45	0	0	0
4	ПТУ-6	0	0	0	0	0	0	0	0	0
5	ДНВЦПІРМГЗ (11)	0	0	0	0	0	0	0	0	0
6	ПрПЛ (13)	0	79	79	0	0	0	0	0	0
7	ВПУ-17	0	0	0	0	0	0	0	0	0
8	ДПБЛ (18)	0	0	0	0	0	0	0	0	0
9	МВПУПТ 53)	0	0	0	0	0	0	0	0	0
10	ДЦПРКТС (27+54)	0	0	0	0	0	0	0	0	0
11	ВПУ-55	0	35	35	0	31	31	31	0	31
12	ДПЗЛ (58)	0	0	0	0	0	0	0	0	0
13	ДЦПО (63)	0	0	0	0	0	0	0	0	0
14	ДПЛХТ (65)	0	0	0	0	0	0	0	0	0
	Всього	16	114	130	31	76	107	61	0	61
м. Кривий Ріг										
15	МЦППВ	0	0	0	0	0	0	0	0	0
16	ЦППРК-1	0	0	0	0	0	0	0	0	0
17	КНВЦ (7)	0	0	0	0	0	0	0	0	0
18	КЦППРКБГ (14)	0	0	0	0	0	0	0	0	0
19	КПГЕМЛ (29)	0	30	30	0	17	17	0	0	0
20	КПГТЛ (30)	53	0	53	24	0	24	0	25	25
21	КПГМЛ (37)	0	0	0	23	0	23	43	0	43
22	КПБЛ (39)	0	0	0	0	0	0	0	0	0
23	ПТУ-44	0	0	0	0	0	0	0	0	0
24	КЦПОММ (45)	0	0	0	0	0	0	0	0	0
25	КПТМЛ (46)	0	0	0	0	0	0	4	5	9
26	КЦПОРКТРС(62)	0	0	0	0	0	0	0	0	0
27	КПЛ (66)	0	0	0	0	0	0	0	0	0
28	КЦПО (86)	120	165	285	90	60	150	90	150	240
	Всього	173	195	368	137	77	214	137	180	317
м. Дніпродзержинськ										
29	ДЦППРК (15)	50	0	50	31	0	31	39	0	39
30	ДВПУ (22)	23	0	23	45	0	45	0	40	40
31	ДЦППРКБА (24)	0	0	0	0	29	29	0	0	0
32	ДПЛ (26)	0	146	146	198	0	198	163	54	217
	Всього	73	146	219	274	29	303	202	94	296
Інші міста										
33	ЗДПЛ (3)	0	0	0	0	0	0	0	0	0

34	ЗПЛ (16)	0	21	21	0	20	20	0	0	0
35	НЦПО (34)	15	26	41	24	12	36	0	12	12
36	СПЛ (38)	0	25	25	0	13	13	0	13	13
37	ПГЛ (40)	0	0	0	0	40	40	0	0	0
38	ТПГЛ (41)	0	0	0	0	0	0	0	0	0
39	НПЛ (42)	0	0	0	0	0	0	0	0	0
40	ПТУ-48	0	0	0	0	0	0	0	0	0
41	ОПТУ (50)	0	0	0	0	0	0	0	0	0
42	МПЛ (68)	0	0	0	0	0	0	0	0	0
	Всього	15	72	87	24	85	109	0	25	25
Сільськогосподарські ПТНЗ										
43	ПТУ-71	0	0	0	0	0	0	0	0	0
44	ПАПТУ (72)	19	13	32	0	51	51	0	0	0
45	МАПЛ (73)	0	0	0	0	0	0	0	0	0
46	ПТУ-74	0	0	0	0	0	0	0	0	0
47	ВПУ-75	0	0	0	0	0	0	0	0	0
48	МПТУ (76)	23	0	23	12	0	12	11	0	11
49	ЗДЦПО (77)	0	0	0	0	0	0	0	0	0
50	ТПАЛ (78)	0	0	0	0	0	0	0	0	0
51	ПТУ-79	17	0	17	0	0	0	0	32	32
52	ПТУ-81	0	0	0	0	0	0	0	0	0
53	СПАЛ (84)	0	0	0	0	0	0	0	0	0
54	АЦППРК (85)	0	0	0	0	0	0	0	0	0
55	СофПЛ (87)	25	15	40	25	15	40	0	0	0
56	ПТУ-88	0	0	0	0	0	0	0	0	0
57	ЦАПЛ (89)	0	0	0	0	0	0	0	0	0
58	ПЛЛ (92)	29	0	29	23	0	23	21	0	21
	Всього	113	28	141	60	66	126	32	32	64
	Всього по області	390	555	945	499	333	832	432	331	763

Додаток 2

**Інформація
про роботу освітніх округів у Дніпропетровській області на початок 2012-2013
навчального року**

	Назва регіону	Кількість освітніх округів	Рішення про створення освітнього округу (ким прийняте, дата, №)	Повна назва базового навчального закладу освітнього округу	Загальна кількість учнів в освітньому окрузі	Загальна кількість учнів 10-11 класів в освітньому окрузі	Профілі навчання у 10-11 класах
1	м. Вільногірськ	1	Рішення сесії Вільногірської міської ради від 18.06.2009 № 1227-71/V	Центр профільного навчання та дитячої творчості	2012	222	Фізико-математичний економіко-математичний хіміко-біологічний екологічний

							інформаційних технологій історико-правовий українська філологія
2	м. Дніпропетровськ	-	-	-	-	-	-
3	м. Дніпродзержинськ	1	Рішення виконавчого комітету Дніпродзержинської міської ради від 23.05.2012 №167	Дніпродзержинський професійний ліцей	230	230	Технології
4	м. Жовті Води	1	Рішення Жовтоводської міської ради «Про створення Жовтоводського освітнього округу» від 26 жовтня 2011 року № 428-16/VI	Ліцей природничо-наукового навчання	3731	596	Фізико-математичний Біолого-хімічний
				Жовтоводська гуманітарна гімназія імені Лесі Українки			Іноземна філологія
				Середня загальноосвітня школа №3 з профільними класами імені М.Островського			Інформаційні технології Математичний
				Жовтоводська середня загальноосвітня з профільними класами школа №5			Виробничі технології
				Навчально-виховний комплекс №6 «Перспектива»			Біотехнології Біолого-хімічний
				Жовтоводська середня загальноосвітня з профільними класами школа №8			Економічний
				Жовтоводська середня загальноосвітня школа №10 з профільними класами			Фізико-хімічний Технологічний (автосправа)
				Навчально-виховний комплекс «Дивосвіт» із санаторними групами і класами			Біолого-хімічний
Середня загальноосвітня школа №12 з профільними класами	Біотехнології Біолого-фізичний						
5	м. Кривий Ріг	-	-	-	-	-	-
6	м. Марганець	3	Рішення сесії виконавчого комітету Марганецької міської ради №1282-48/V від 22.12.2009р.	Середня загальноосвітня школа №1 ім. Т.Шевченка Середня загальноосвітня школа №9 з вивченням інформатики у 1-11-х кл. Середня загальноосвітня школа №11 з поглибленим вивченням математики у 8-11 кл	4026	471	Фізичний Інформаційно-технологічний Математичний

7	м. Нікополь	2	Рішення Нікопольської міської ради від 28.10.2011 року № 180-13/VI «Про створення освітніх округів закладів освіти м.Нікополя»	«Нікопольський міжшкільний центр трудового навчання та технічної творчості», «Нікопольська середня загальноосвітня школа з поглибленим трудовим та профільним навчанням № 25»	633	365	Економічний Технологічний
8	м. Новомосковськ	-	-	-	-	-	-
9	м. Орджонікідзе	-	-	-	-	-	-
10	м. Павлоград	1	Рішення "Про визначення Міжшкільного навчально-виробничого комбінату трудової та професійної підготовки і профорієнтації школярів та молоді м. Павлоград Дніпропетровської області опорним закладом освітнього округу", буде прийняте на 24 сесії VI скликання Павлоградської міської ради 02.10.2012р.	Міжшкільний навчально-виробничий комбінат трудової та професійної підготовки і профорієнтації школярів та молоді	402	402	технологічний
11	м. Першотравенськ	1	Рішення Першотравенської міської ради №120-47/VI від 15 липня 2010р. «Про створення Першотравенського освітнього округу»	Першотравенська загальноосвітня школа.№1	75	75	Інформаційно-технологічний Технологічний Історичний
				Першотравенська загальноосвітня школа.№2	87	87	Правовий Економічний Біолого - технологічний
				Першотравенська загальноосвітня школа.№3	79	79	Українська філологія Історичний Інформаційний
12	м. Синельникове	1	Рішення Синельниківської міської ради від 10.02.2012 № 277-18/У	Синельниківська ЗОШ № 2	3123	408	природничо-математичний; суспільно-гуманітарний; філологічний; технологічний
13	м. Тернівка	1	Розпорядження міського голови виконавчого комітету Тернівської міської ради від 27.02.2012 № 45 «Про створення та функціонування	Комунальний заклад «Середня загальноосвітня школа № 4 з класами вечірньої очної форми навчання м. Тернівка»	2889	382	Біологічний Математичний Українська філологія Інформаційні технології Географічний
				Комунальний заклад			

			муніципального освітнього округу міста Тернівка»	«Середня загальноосвітня школа № 5 м. Тернівка»			
				Комунальний заклад «Середня загальноосвітня школа № 6 м. Тернівка»			
				Комунальний заклад «Середня загальноосвітня школа № 7 м. Тернівка»			
14	Апостолівський р-н	-	-	-	-	-	-
15	Васильківський	2	Рішення районної ради від 04.10.2010 № 593-34/V	Васильківський навчально-виховний комплекс №1 ім. М.М.Коцюбинського	1386	186	Математичний Української філології Історичний Хімічний Біологічний
				Чаплинська середня загальноосвітня школа	517	98	Математичний Української філології Історичний Біологічний фізичний
16	Верхньодніпровський	2	Розпорядження голови районної державної адміністрації «Про затвердження мережі навчальних закладів району на 2011/2012 навчальний рік» від 07.09.2011 №392-р	Верхньодніпровська середня загальноосвітня школа №5	1678	154	Філологічний Біологічний інформаційно-технологічний математичний правовий
				Верхівцевський навчально-виховний комплекс «Середня загальноосвітня школа №1 – дошкільний навчальний заклад»	1214	153	Філологічний Біологічний інформаційно-технологічний математичний правовий
17	Дніпропетровський	5	Розпорядження Дніпропетровської районної державної адміністрації від 16.08.2011 року №1894-р «Про утворення освітніх округів»	Новоолександрівська загальноосвітня середня школа	5336	665	Українська філологія Іноземна мова Інформаційно-технологічний Фізико-математичний Історичний Економічний Математичний Біотехнологічний Економічний Екологічний Біолого-хімічний Хіміко-технологічний Спортивний Біолого-географічний
				Миколаївська загальноосвітня середня школа №1			
				Балівська загальноосвітня середня школа			
				Кіровська загальноосвітня середня школа			
				Підгородненська загальноосвітня середня школа №3			
18	Криворізький	2	Розпорядження голови Криворізької	Лозуватська середня загальноосвітня школа	1143	171	Математичний українська

			районної державної адміністрації від 12.04.2012р. №Р-190/0/3-12 «Про створення освітніх округів в районі»	№1 ім. Т.Г.Шевченка Валівська середня загальноосвітня школа			філологія історичний екологічний біолого-хімічний
19	Криничанський	-	-	-	-	-	-
20	Магдалинівський	2	Центральний Рішення Магдалинівської районної ради від 18 травня 2010 року №391-33/У	Магдалинівська ЗОШ	1607	288	Правовий Економічний Української філології Технологічний Історичний Математичний Математичний
			Приорільський Рішення Магдалинівської районної ради від 19 серпня 2011 року №103-8/УІ	Заплавська ЗОШ Котівська ЗОШ			
21	Межівський	3	Рішення Межівської районної ради від 30.10.2009 № 394-31/У «Про надання дозволу закладам освіти на створення освітнього округу», рішення Межівської районної ради від 24.12.2009 № 32/У «Про затвердження положення про Межівський районний освітній округ»	«Межівський міжшкільний навчально – виробничий комбінат трудового навчання та професійної орієнтації»	2243	274	технологічний
			рішення Межівської районної ради від 22.12.2011 № 147-11/УІ «Про погодження визначення РКЗО «Межівський аграрний ліцей – інтернат опорним навчальним закладом районного освітнього округу»	Межівський аграрний ліцей - інтернат			Біолого – хімічний
			рішення Межівської районної ради від 22.12.2011 № 148-11/УІ «Про погодження визначення РКЗО «Новопавлівська СЗШ І-ІІІ ступенів» – інтернат опорним навчальним закладом районного освітнього округу»	Новопавлівська СЗШ №1			Історико–правовий

22	Нікопольський	2	Рішення Нікопольської районної ради від 23 липня 2010 року № 430-29/V	Кам'янська СЗШ	2154	239	Спортивний Біолого-хімічний, математичний
				Олексіївська СЗШ			
23	Новомосковський	6	Розпорядження голови райдержадміністрації від 14.07.2011 №410-р-11 «Про організацію освітніх округів Новомосковського району»	Перещепинська загальноосвітня школа №1	3569	368	Українська філологія Математичний Історичний Екологічний Правовий Інформаційні технології Екологічний Спортивний початкова професійна освіта Художньо – естетичний Біофізичний Біотехнологічний
				Миколаївська загальноосвітня школа			
				Піщанська загальноосвітня школа			
				Попасненська загальноосвітня школа			
				Знаменівська загальноосвітня школа №1			
				Панасівська загальноосвітня школа			
24	Павлоградський	1	Рішення про створення Межирицького районного освітнього округу (прийняте Павлоградською районною радою 15.09.2011 року № 128-11/VI	Межирицька загальноосвітня школа № 1 імені Івана Семеновича Обдули	421	81	технологічний
25	Петриківський	4	Наказ відділу освіти Петриківської райдержадміністрації від 15.02.2010 №19	Іванівська середня загальноосвітня школа Петриківська середня загальноосвітня школа з профільним виробничим навчанням Чаплинська середня загальноосвітня школа Курилівська середня загальноосвітня школа	1915	283	Правовий Українська філологія Екологічний Математичний, історичний. Інформаційно-технологічний
26	Петропавлівський	1	Рішення сесії Петропавлівської районної ради №137-13/VI від 29.12.12	Петропавлівська загальноосвітня школа І-ІІІ ст. №2 з професійним навчанням	120	120	Технологічний (водій автотранспортних засобів категорії «С», швачка)
27	Покровський	1	Рішення районної ради від 27.03.12р № 230-14/VI	Виробничотворчий центр дітей та юнацтва	141	141	технологічний інформаційно-технологічний
28	П'ятихатський	1	Рішення П'ятихатської районної ради від 08.06.2012 № 232-15/VI	П'ятихатський районний центр учнівської молоді	162	162	водії категорії «В», «С1» секретар керівника оператори комп'ютерного набору, автослюсарі
29	Синельниківський	-	-	-	-	-	-

30	Солонянський	3	Рішення Солонянської районної державної адміністрації №605-р-10 від 08.10.2010 р.	Солонянська середня загальноосвітня школа	215	94	Природничо-математичний, суспільно-гуманітарний технологічний
				Єлизарівська середня загальноосвітня школа	136	62	
				Навчально-виховний комплекс «Олександропільська СЗШ І-ІІІ дошкільний навчальний заклад»	80	32	
31	Софіївський	3	Розпорядження голови РДА від 28.09.2011 № 467-р	Софіївська загальноосвітня школа №1 Водянська загальноосвітня школа І-ІІІ с Миколаївська загальноосвітня школа І-ІІІ	1421	187	Історичний, математичний, інформаційно-технологічний, біолого-фізичний біотехнологічний Правовий
32	Томаківський	1	Рішення Томаківської районної ради від 09.09.2011 №103-8/УІ	Томаківський Центр творчості молоді Томаківського району Дніпропетровської області	420	203	Технологічний напрям: -технологічний профіль -інформаційно-технологічний профіль Допрофесійна та професійна підготовка
33	Царичанський	5	Рішення Царичанської районної ради № 69 від 23.02.10	Царичанська ЗОШ І-ІІІ	2440	347	біолого-хімічний математичний української філології біотехнологічний історичний технологічний
				Китайгородська ЗОШ І-ІІІ			
				Бабайківська ЗОШ І-ІІІ			
				Прядівська ЗОШ І-ІІІ			
				Могилівська ЗОШ І-ІІІ			
34	Широківський	5	Рішення Голови районної державної адміністрації від 07.09.2011 № 493-р-11	Степівська середня загальноосвітня школа	2328	265	Історичний Українська філологія Спортивний Інформаційно-технологічний Географічний Спортивний Технологічний Математичний Біолого-хімічний
				Андріївська середня загальноосвітня школа			
				Карпівська середня загальноосвітня школа			
				Калинівська середня загальноосвітня школа			
				Широківська середня загальноосвітня школа №1			
35	Юр'ївський	1	Рішення сесії Юр'ївської районної ради від 30.11.2011 року № 86-11/УІ	Юр'ївська середня загальноосвітня школа	529	32	історичний, українська філологія
	ВСЬОГО:	62			23202	4099	

Додаток 3

Параметри оцінки і самооцінки професійної компетентності педагогічної та предметної готовності вчителя до реалізації ідей профілізації.

Перелік матеріалів на електронному носії

1. Нормативні документи організації освітніх округів:

1. Постанова КМУ від 27.08.2010р. №777 «Про затвердження положення про освітній округ»;
2. Розпорядження КМУ від 05.09.2012р. № 675-р «Про схвалення методичних рекомендацій щодо складення регіональних планів створення освітніх округів та модернізації мережі професійно-технічних, загальноосвітніх навчальних закладів, у тому числі шкіл-інтернатів»;
3. Лист МОН України від 28.01.2011р. № 1/9-48 «Про мобільний соціально-психологічний пункт освітнього округу».

2. Нормативні документи впровадження профільного навчання:

1. Наказ МОНМС України від 03.04.2012р. №409 «Про затвердження типових планів ЗОНЗ II ступеня»;
2. Наказ МОН України від 27.08.2010р. №834 «Про затвердження типових планів ЗОНЗ III ступеня»;
3. Наказ МОН України від 11.09.2009р. №854 «Про затвердження редакції концепції профільного навчання у старшій школі»;
4. Лист МОН України від 09.09.2011р. №1/18-3506 «Про організацію профільного навчання на базі позашкільних навчальних закладів»;
5. Лист МОН України від 07.07.2008р. №1/9-433 «Методичні рекомендації упровадження допрофільної підготовки учнів ЗОСНЗ»;
6. Лист МОН України від 28.11.2002 «Рекомендації МОН щодо забезпечення профільного навчання учнів старшої школи»;
7. Постанова КМУ від 14.01.2004р. №24 «державний стандарт базової і повної загально середньої освіти»;
8. Постанова КМУ від 27.08.2010р. №778 «Про затвердження Положення про загальноосвітній навчальний заклад»;
9. Постанова КМУ від 23.11.2011р. №1392 «Державні стандарти базової і повної загально середньої освіти»;
10. Лист МОНМС України від 1/9-431 «Про навчальні плани ЗОСНЗ на 2012-2013н.р.»;
11. Лист МОН України від 12.12.2002р. № 1/9-556 «Порядок розроблення й запровадження навчальних програм для ЗОСНЗ».

3. Досвід та науково-методичний супровід впровадження освітнього округу:

1. Досвід Дніпродзержинського професійного ліцею.
2. Методичні рекомендації створення освітнього округу, Дніпропетровський ОППО.
3. Методичний супровід, Дмитровський ОППО.
4. Освітні округи, О.В.Постовецький, Житомирська ОДА.
5. Профільна школа, Миколаївський ОППО №9.
6. Профільна школа, Миколаївський ОППО №11.
7. Профільна школа, Миколаївський ОППО №12.
8. Методичні рекомендації створення освітнього округу, Запорізький ОППО №1 2012р.
9. Науково-методичний супровід освітніх округів. Регіональний аспект, Рівненське ОППО.
10. Методичні рекомендації створення освітнього округу в сільській школі, м. Тернопіль.
11. Щоденник вибору профілю навчання, НАПНУ.
12. Механізм створення ОО, Юрчук Л.М., НАДУ.

4. Психолого-педагогічний супровід вибору професій:

1. Анамнестичний опитувальник.
2. Вивчення ціннісних орієнтацій, життєвих та професійних планів особистості
3. Визначення нахилів особистості до певного типу професій ДДО.
4. Визначення пізнавальних інтересів. Карта інтересів.
5. Визначення професійних інтересів. Багатоступінчастий опитувальник професійних інтересів.
6. Визначення рівня самооцінки. Моя самооцінка.
7. Визначення розподілу та переключення уваги за Немовим.
8. Визначення стійкості уваги. Коректурні спроби за Анфімовим.
9. Визначення типу темпераменту. Методика Айзенка.
10. Визначення типу темпераменту. Психологічна характеристика темпераменту за Русаловим.
11. Виявлення та оцінка комунікативних і організаторських здібностей школярів КОН-1.
12. Дослідження короткочасної пам'яті.
13. Дослідження обсягу уваги. Таблиці Шульте-Горбова.
14. Дослідження ставлення учнів до певної групи професій. Квадрат професій.
15. Карта інтересів ОДАНІ.
16. Карта-схема психолого-педагогічної характеристики учнів.
17. Методика запам'ятовування чисел.
18. Психологічне забезпеченні профільної освіти.
19. Самооцінка якостей особистості Дембо та Рубинштейна.
20. Тест вольового самоконтролю. Опитувальник Зверкова та Ейдмана.

5. Програми базових дисциплін 10-11 класів:

1. Астрономія	10. Іноземна мова	19. Світова література
2. Біологія	11. Інформатика	20. Технології
3. Всесвітня історія	12. Історія України	21. Українська література
4. Географія	13. Креслення	22. Українська мова
5. Друга іноземна мова	14. Людина і світ	23. Фізика
6. Екологія	15. Математика	24. Фізична культура
7. Економіка	16. Мови національних меншин	25. Філософія
8. Естетика	17. Правознавство	26. Хімія
9. Захист Вітчизни	18. Психологія	27. Художня література

6. Програма для поглибленого вивчення предметів:

1.	Біологія	5.	Українська література
2.	Інформатика	6.	Українська мова
3.	Географія	7.	Фізика
4.	Світова література	8.	Хімія

7. Програма профорієнтаційних курсів:

1. Людина і світ професій 8-9 кл.
2. Моя кар'єра 8-9 кл.
3. Побудова кар'єри 10-11 кл.